

Neuvostoliiton ilmoitus joulukuussa 1988 joukkojen supistamisesta

Neuvostoliiton johtaja Mihail Gorbatshev ilmoitti puheessaan YK:n yleiskokouksen istunnossa 7.12.1988 huomattavasta asevoimiensa kokonaismäärän supistamisesta poistamisesta itäisestä Keski-Euroopasta. Neuvostoliiton oli määrä kahden vuoden kuluessa vähentää yksipuolisesti asevoimistaan kaikkiaan 500 000 sotilasta. Lisäksi tarkoituksena oli tuhota tai siirtää Uralin taakse 10 000 panssarivaunua, 8 500 tykistöasetta ja 800 taistelulentokonetta.

Noihin supistuksiin liittyen Itä-Saksasta, Tšhekkoslovakiasta ja Unkarista oli tarkoitus siirtää pois kuusi panssaridivisioonaa, joissa oli 2000 panssarivaunua. Supistukset ja siirrot Euroopasta kohdistuvat laajemminkin hyökkäyksessä tarvittavaan varustukseen kuten jokien ylimenokalustoihin. Jäljelle jäivät joukot tuli varustaa vain puolustuksellisella kalustolla.

Tuohon ilmoitukseen liittyi tieto vastaavasta joukkojen vähentämisestä Kiinan vastaisilta rajoilta.

Kysymys oli erittäin merkittävästä käännteestä Neuvostoliiton sotilaspolitiikassa. Sen asevoimien mittava poisvetäminen Keski-Euroopasta oli ollut lännen vaatimuksena vuosien ajan, ja nyt se oli toteutumassa jopa yli odotusten. Yhdysvalloissa ja muuallakin Naton piirissä oli edelleen epäilyksiä ilmoituksen toteutuksen suhteen, mutta siitäkin huolimatta aseidenriisuntaneuvottelujen jatkaminen helpottui suuresti.

Gorbatshovin ilmoitus joukkojen supistamisesta oli myös selvä merkki koko itäblokkille, että Neuvostoliitto oli luopumassa Varsovan liiton maiden valvonnasta viime kädessä asevoimaa käyttäen. Siihen ei olisi ollut enää entisenlaisia teknisiä edellytyksiä. Gorbatshov osoitti konkreettisella tavalla, mitä hän tarkoitti "yhteisellä eurooppalaisella kodilla", jonka järjestyksenpito ei enää perustunut sotilaalliseen voimaan vaan keskinäiseen yhteistyöhön.

Seuraavan vuoden kuluessa nuo toimet ja niiden takana olleet ajatukset joutuivatkin heti käytännön testiin. Kysymys oli ennen kaikkea siitä, mihin Neuvostoliitto vetäisi uuden puolustuslinjansa. Gorbatshov joutui myös puolustamaan uudistuksiaan entistä kovemmaksi käyvässä sisäisessä kamppailussa vanhoillisia voimia vastaan.

Lähteinä mm: Jeremy Isaacs - Taylor Downing, Cold War (1998), s. 372 - 373; Ronald Powaski, The Cold War (1998), s. 257; W.R. Smyser, From Yalta to Berlin (1999), s. 308 - 309.